Coğrafya Biliminin Gelişimi

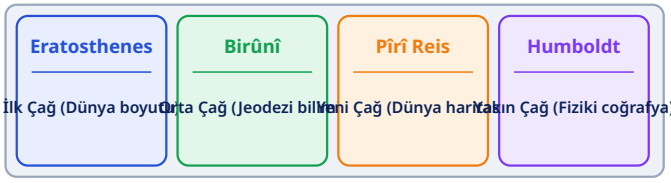
COĞ.9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

HATIRLAYALIM

- İlk Çağ'da Eratosthenes, Heredot, Strabon ve Batlamyus coğrafi düşüncenin temellerini atmıştır.
- Orta Çağ'da İslam coğrafyacıları (Hârizmî, Birûnî, İdrisî, İbn Battuta) bilimi zirveye taşımıştır.
- Yeni Çağ'da Coğrafi Keşifler ve Pîrî Reis, Kâtip Çelebi gibi denizciler haritacılığı geliştirmiştir.

1 EŞLEŞTİRME

Coğrafya bilimine katkı sunan bilginleri dönemleriyle eşleştiriniz.

c 1. Eratosthenes
a 2. Birûnî
b 3. Pîrî Reis
d 4. Alexander von Humboldt

a) Orta Çağ (Jeodezi ve Dünya boyutlarını ölçen bilgin)
b) Yeni Çağ (Kitab-ı Bahriye ve Dünya haritası çizen denizci)
c) İlk Çağ (Dünya'nın çevresini hesaplayan bilgin)
d) Yakın Çağ (Modern fiziki coğrafyanın kurucusu)

2 SIRALAMA

Görselde verilen coğrafya biliminin gelişim dönemlerini kronolojik sıraya diziniz.

3 Yeni Çağ (Coğrafi keşifler ve pusula kullanımı)
2 Orta Çağ İslam Dünyası (Haritacılık ve seyahatler)
1 İlk Çağ (Tasviri ve matematiksel ilk adımlar)
4 Yakın Çağ (Modern coğrafya ve nedensellik ilkesi)

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki tarihî harita panosuna göre Dünya'nın çevresini gölge boyu açısıyla gerçeğe çok yakın hesaplayan İlk Çağ bilgini kimdir?

ERATOSTHENES · DÜNYA ÇEVRESİNİ HESAPLAMA

İskenderiye ve Syene Arasındaki Gölge Açısı Ölçümü

Güneş ışınlarının düşme açısı farkıyla çevreyi gerçeğe çok yakın bulmuştur.

A Strabon
B Eratosthenes
C Batlamyus
D Heredot

4 KISA CEVAP

Kitab-ı Bahriye adlı eseriyle Akdeniz havzasını haritalayan büyük Osmanlı denizcisi kimdir?

KİTAB-I BAHRİYE VE PÎRÎ REİS HARİTASI

Akdeniz kıyıları, limanlar ve denizcilik rotaları detaylı haritalandı.

1513 tarihli dünya haritası o dönemin en ileri kartografik belgesidir.

Büyük Türk denizcisi Pîrî Reis'tir.

5 TABLOYU TAMAMLA

Tarihteki önemli coğrafyacıları eserleri ve dönemleriyle eşleştiriniz.

Bilgin Adı	Tarihsel Dönem	Öne Çıkan Eser / Katkı
Strabon	İlk Çağ	Geographika (17 ciltlik coğrafya eseri)
İdrisî	Orta Çağ İslam	Kitâbü Rucâr (Dünya haritası)
Kâtip Çelebi	Yeni Çağ Osmanlı	Cihannümâ (Coğrafya kitabı)
Carl Ritter	Yakın Çağ	Modern beşerî coğrafya ilkeleri

6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Coğrafya biliminin tarihsel gelişimiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Coğrafya terimini tarihte ilk kez Eratosthenes kullanmıştır.	☑	☐
Orta Çağ'da Avrupa coğrafya biliminde altın çağını yaşamıştır.	☐	☑
İbn Battuta seyahatnamesiyle dönemin coğrafi bilgilerini aktarmıştır.	☑	☐
Yeni Çağ'daki Coğrafi Keşifler harita ihtiyacını azaltmıştır.	☐	☑

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Osmanlı yazma eserinde yer alan 'Cihannümâ' adlı eseri kaleme alan bilgin kimdir?

CİHANNÜMÂ · KÂTİP ÇELEBİ

Osmanlı Coğrafya Ekolü ve Doğu-Batı Kaynaklarının Sentezi

17. yüzyılda sistematik coğrafya ve harita bilgisi sunan başyapıttır.

Ⓐ Kâtip Çelebi
Ⓑ Evliya Çelebi
Ⓒ Pîrî Reis
Ⓓ Ali Kuşçu

8 KISA CEVAP

19. yüzyılda coğrafyaya nedensellik ilkesini kazandırarak modern fiziki coğrafyayı kuran bilgin kimdir?

Alexander von Humboldt'tur.

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Coğrafi Keşiflerin haritacılık ve coğrafya biliminin gelişimine katkısını kısaca belirtiniz.

Yeni kıtaların keşfiyle haritalar gerçeğe yaklaşmış ve.

10 EŞLEŞTİRME

İslam coğrafyacılarını çalışmalarıyla eşleştiriniz.

b 1. Hârizmî	a) Yollar ve Ülkeler Kitabı ile rota kaydetme
d 2. Birûnî	b) Batlamyus'un koordinatlarını düzelterek eser yazma
c 3. İdrisî	c) Gümüş küre üzerine dünya haritası hazırlama
a 4. İbn Hurdâzbih	d) Jeodezi yöntemiyle Dünya'nın yarıçapını hesaplama

11 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Coğrafi bilgi birikimiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
İlk Çağ'da gezginler ticaret ve fetih amacıyla coğrafi notlar tutmuştur.	☑	☐
Pusulanın geliştirilmesi deniz aşırı seyahatleri zorlaştırmıştır.	☐	☑
Humboldt doğadaki olaylar arasındaki bağlantıları araştırmıştır.	☑	☐
Cihannümâ eseri Antik Yunan döneminde yazılmıştır.	☐	☑

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen coğrafi kavramı bulunuz.

Yeryüzünün tamamının veya bir bölümünün kuş bakışı görünüşünün ölçekli çizimi (6 Harf). H A R İ T A

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya: H

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.